

Biobibliografii

Personalitatea lui Melvil Dewey

Dr. Zenovia Niculescu

Catedra de Științele Informării și Documentării,
Facultatea de Litere, Universitatea din București
E-mail: zenovianiculescu@yahoo.com

Dr. Zenovia Niculescu este profesor la Catedra de Științele Informării și Documentării a Facultății de Litere de la Universitatea din București. Este titulara cursurilor de catalogare, clasificare, indexare și bibliografie. Domeniile sale de cercetare sunt: sisteme de clasificare, limbaje de indexare, catalogarea documentelor, sisteme și structuri bibliografice, limba și literatura română.

Rezumat

Personalitatea lui Melvil Dewey se conexează direct la activitatea biblioteconomică desfășurată în plan universal: fondatorul sistemului Clasificării Zecimale Dewey (C.Z.D.); creator de învățământ biblioteconomic; profesor cu o anvergură intelectuală și o didactică aparte și promotor al educației permanente în bibliotecă. Melvil Dewey „un geniu și un dinam al energiei.” (1)

Cuvinte cheie: Melvil Dewey, date biografice, activitate profesională, creator de învățământ biblioteconomic

Date biografice

Melville – Louis Kossuth Dewey – nume, pe care „în pasiunea sa pentru stenografie l-a redus la Melvil Dewey” (2) – s-a născut la 10 decembrie 1851 în orașul Adams Center, în apropiere de Watertown, New York, fiind cel mai mic dintre cei cinci copii ai familiei.

A urmat cursurile Seminarului Oneida, apoi pe cele ale Universității Alfred, în vederea pregătirii pentru colegiu. Începând cu anul 1870 este student al Colegiului Amherst până în 1874 când obține diploma de absolvire (9 iulie 1874). În timpul studenției, Melvil Dewey a fost asistent-bibliotecar, până în anul 1876, în cadrul Bibliotecii Colegiului Amherst, pe

care a reorganizat-o pe baza propriului sistem de clasificare și ordonare a publicațiilor.

Între anii 1876-1883, Melvil Dewey își desfășoară activitatea la Boston, pentru ca în perioada 1883-1888 să activeze ca bibliotecar și profesor de biblioteconomie la Colegiul Columbia din New York.

În anul 1888 a devenit director al New York State Library, deținând și funcțiile de secretar și trezorier al Universității din New York.

Perioada următoare, anii 1889-1905, este marcată de activitatea sa ca bibliotecar la Biblioteca de Stat din New York și secretar al Colegiului Regenților Universitari din New York.

În anul 1885, Melvil Dewey a înființat Fundația pentru Învățământ Lake Placid Club, instituție care, după propriile mărturisiri, a devenit pentru următorii 25 de ani, „centrul preocupărilor” sale, fiind chiar directorul acesteia între anii 1906-1926.

A murit în Florida, la 26 decembrie 1931, în urma unui accident cerebral.

Activitatea profesională

Indubitabil, viața, preocupările și activitatea profesională ale lui Melvil Dewey au gravitat în jurul bibliotecii.

Nu putem imagina o autobiografie intelectuală și profesională cuprinzătoare și integrală a lui Melvil Dewey care să nu aibă în centrul său ideea și instituția bibliotecii.

Fără îndoială, profesia de credință a lui Melvil Dewey se regăsește în editorialul primului număr al publicației „American Library Journal”, intitulat: „Profesia”: „De-a lungul timpului biblioteca a fost mai degrabă un muzeu, iar bibliotecarul un șoarece printre cărți prăfuite. Timpul a transformat biblioteca în școală, iar bibliotecarul este un învățător, în sensul cel mai înalt al cuvântului, iar vizitatorul este un cititor printre cărți asemeni unui muncitor printre uneltele sale.” (Dewey, M. 1876, p. 5). (3)

Conform acestor idei, zonele de acțiune ale lui Melvil Dewey au fost: organizarea sistematică a colecțiilor de bibliotecă; formarea și pregătirea bibliotecarilor; educația permanentă; fondarea unor organizații profesionale ale bibliotecarilor; inițierea publicațiilor periodice de specialitate biblioteconomică și, nu în ultimul rând, preocuparea, aproape obsesivă, pentru reforma ortografiei limbii engleze și a sistemului metric.

Organizarea sistematică a colecțiilor de bibliotecă l-a preocupat încă din perioada anilor de studenție, când Dewey „a vizitat peste 50 de biblioteci newyorkeze și în toate aceste instituții, după cum reiese din

declarațiile sale, a remarcat lipsa de eficiență, risipa de muncă și bani datorate permanentelor reclasificări. Atunci va fi luat decizia de a fundamenta un sistem de clasificare universal valabil și simplu de folosit.” (4)

Baza operațională și conceptuală a sistemului său de clasificare a reprezentat-o Biblioteca Colegiului Amherst, unde a lucrat ca bibliotecar, iar motivația era una strict pragmatică, de a eficientiza organizarea colecțiilor de publicații prin crearea unui sistem logic, simplu și flexibil de aranjare și regăsire a cărților.

Fără a intra în detalii, menționăm că Melvil Dewey era convins că funcționalitatea unui sistem era dependentă de proiectarea unor soluții operative de înglobare a tuturor subiectelor, dar și de reprezentare prin structuri simple.

Nu încercăm să limităm problematica abordării sistemului zecimal și al cifrelor arabe doar la mărturisirea euforică a lui Melvil Dewey din propriul Jurnal, dar nu putem eluda argumentul de austeritate a autorului: „După luni de studiu, într-o duminică dimineață în timpul unei lungi slujbe a pastorului Stearn, când mintea îmi era preocupată de această problemă vitală, soluția m-a fulgerat și, sărind de pe scaunul meu, apropiindu-mă, am strigat:”Evrika”. (5)

Modalitățile concrete de asumare a responsabilității fiabilității proiectului său s-au regăsit în memorandumurile adresate de tânărul Dewey, Comitetului Bibliotecii Amherst, care i-a aprobat implementarea propriului sistem în aranjarea publicațiilor acestei biblioteci.

Trei ani mai târziu, în anul 1876, a apărut prima ediție a Clasificării Zecimale Dewey: „A Classification and Subject Index for Cataloguing and Arranging the Books and Pamphlets of a Library.”

Nu vom realiza, aici, o prezentare completă a Clasificării Zecimale Dewey, dar vom menționa că opinia predominantă atât a teoreticienilor cât și a practicienilor este bine ilustrată în caracterizarea făcută de W.C. Berwick Sayers: ”Virtuțile sale cardinale sunt universalitatea și ospitalitatea, o notație simplă, extensibilă, devenită acum un vocabular de clasificare aproape internațional, trăsături mnemonice excelente și un index admirabil. Ea are multe defecte, dar posedă, totuși, asemenea calități de adaptare încât a supraviețuit la critici foarte convingătoare și în aparență irefutabile, progresând în ciuda acestora”. (6) Mai trebuie adăugat că proiectarea și construirea unui sistem de clasificare a publicațiilor de către Melvil Dewey se înscrie în câmpul performanțelor biblioteconomice universale.

În același context, Paul Salvan, marcând semnificațiile majore ale Clasificării Zecimale Dewey, apreciază: „trebuie adus un omagiu efortului

de novator al lui Dewey, a cărui influență asupra evoluției sistemelor de clasificare este un fapt incontestabil.” (7)

Semnificativă, în acest sens, este și implicarea directă a lui Melvil Dewey, între anii 1895-1905, în activitatea de constituire a sistemului Clasificării Zecimale Universale. Ar trebui, de asemenea, menționat faptul că Melvil Dewey a coordonat schema clasificării sale până în anul 1931, alături de redactori, care s-au ocupat de elaborarea și editarea C.Z.D. Astfel, Dorkas Fellows, colaboratoarea apropiată a lui Melvil Dewey și redactor al C.Z.D. până în anul 1938, când a murit, a contribuit nemijlocit la editarea sistemului Clasificării Zecimale Dewey, ca ceea ce a însemnat, de fapt, „sfârșitul a ceea ce s-ar putea numi tradiția directă a autorului”. (8)

De fapt, Melvil Dewey a cedat drepturile sale de autor Fundației Lake Placid Club Education, care a gestionat Clasificarea Zecimală Dewey până în momentul transferului C.Z.D. la Biblioteca Congresului din Washington, unde Biroul Editorial are competențe manageriale până în prezent.

Dewey – creator de învățământ biblioteconomic

Trebuie să definim personalitatea lui Melvil Dewey și din perspectiva creării învățământului biblioteconomic, deoarece el a înființat Școala de bibliotecari, dar a inițiat și fundații profesionale în cadrul cărora s-au desfășurat activități continue de formare și perfecționare ale bibliotecarilor.

La 5 mai 1887, Melvil Dewey a inaugurat Școala de bibliotecari: „School of Library Economy at Columbia” pe care ulterior, în anul 1889, o transferă la New York, Albany, cunoscută sub denumirea: „New York State Library School”, unde a fost urmat de cinci dintre profesorii de la Columbia: Walter Biscoe, Ada Alice Jones, Florence Woodworth, May Seymour și Mary Salome Cutler, numită directoare-adjunctă a școlii, cu care, de altfel, a avut numeroase divergențe de ordin profesional, îndeosebi asupra raportului dintre teorie și practică din aria curriculară a facultății. (9) Chiar, dacă s-a preconizat, pentru început, un număr de 10 studenți, în anul 1889 numărul s-a dublat, iar „prezența feminină a constituit o inovație remarcabilă a cărei justificare a fost, apoi, larg dovedită.” (10) După doi ani, absolvenților li se acordă diplome în științele bibliotecii și, ulterior, puteau dobândi chiar doctorate în acest domeniu.

În privința prestanței lui Melvil Dewey în fața studenților, Wayne Wiegand, profesor la University of Wisconsin, cel care s-a preocupat atent de biografia acestuia, consemnează: „Subita apariție și dispariție a lui Dewey adăuga mister printre studenții școlii, mulți dintre aceștia continuând să respecte sentimentul de a fi fost printre pionierii școlii biblioteconomice.

[...]. La cursurile sale, Dewey începea imediat să turuie 180 de cuvinte pe minut în timp ce studenții luau vijelios notițe. Ocazional se oprea, se întorcea spre clasă, adopta o poziție dreaptă și, în timp ce își dădea ușor capul pe spate, se adresa studenților uitându-se direct la ei. Studenții își aminteau de bărbia proeminentă, capul înalt, nările dilatate atunci când puncta un aspect important.” (11)

Un alte centru de interes al lui Melvil Dewey l-a reprezentat educația permanentă aflată într-un raport de interdependență cu biblioteca. Ne sprijinim afirmația pe convingerea lui Melvil Dewey conform căreia: „Educația se face de-a lungul întregii vieți. Trebuie să ne străduim să învățăm masele să citească în școlile noastre. Mai apoi, aceștia vor deveni capi de familie și dacă vom continua să ne ocupăm de educația lor, trebuie să o facem prin intermediul bibliotecilor care să ne servească drept licee și colegii pentru oameni. (Dewey, 1889)”. (12)

Putem susține că valorizarea proiectului privind bivalența bibliotecă-educație s-a regăsit în activitatea fundațiilor inițiate și conduse de însuși Melvil Dewey, și anume: Lake Placid Club (1885); Lake Placid Club Education Foundation (1922); Lake Placid South (19237-1931). Anual, între 1899-1908, Melvil Dewey împreună cu soția sa, Annie Godfrey Dewey organizau Conferințele Lake Placid în cadrul cărora se discutau atât problemele educației cât și reflectarea acestora în cadrul Clasificării Zecimale Dewey. La prima conferință, Melvil Dewey a expus principiul zecimal care stă la baza propriului sistem de clasificare. Un aspect deosebit de interesant al dezbaterilor din cadrul acestor conferințe l-a reprezentat analiza detaliată a unor domenii ale cunoașterii și a reflectării acestora în schema C.Z.D.

Legătura afectivă și intelectuală a lui Melvil Dewey cu Fundația pentru Educație Lake Placid Club a fost atât de puternică, încât gestiunea C.Z.D. a fost cedată de către Melvil Dewey, în anul 1924, Fundației care ulterior a înființat editura „The Forest Press” unde au fost publicate edițiile Clasificării Zecimale Dewey. Din anul 1988 The Forest Press a fost inclusă în O.C.L.C. – Online Computer Library Center.

În același timp, Melvil Dewey considera că progresul bibliotecii va fi posibil prin realizarea unor reforme de substanță care să fie sprijinite de organizații profesionale și susținute de o presă de specialitate. De aceea, Melvil Dewey participă la mitingul bibliotecarilor organizat la Philadelphia în 4-6 octombrie 1876 în urma căruia se înființează Asociația Bibliotecilor Americane (American Library Association) al cărui președinte este ales Justin Winsor, iar secretar Melvil Dewey, care a acceptat această funcție, fără a fi remunerat, timp de 14 ani, până în 1890, când a fost numit președinte. (13)

De asemenea, Melvil Dewey a participat alături de 22 bibliotecari, membri ai Asociației Bibliotecilor Americane, la Consfătuirea bibliotecarilor din Anglia, unde s-a înființat Asociația Bibliotecilor din Marea Britanie. (14)

Inițierea publicațiilor periodice de specialitate este legată de numele lui Melvil. Dewey, care în anul 1876 a înființat „American Library Journal”, la conducerea căruia a fost între anii 1876-1881. Nu numai ideea realizării acestui periodic a fost remarcabilă, dar și strategia editorială pe care a elaborat-o și promovat-o în paginile publicației a contribuit la schimbul de idei și a sprijinit considerabil reformele în domeniul biblioteconomic.

Ideea de a sprijini logistic activitatea de bibliotecă a fost concretizată de către Melvil. Dewey prin înființarea în 1876, la Boston, „Library Bureau” al cărui scop era să: „sprijine achiziția în biblioteci cu echipament într-un mod curent și de durată: cataloage cu fișe aranjate vertical, cărți cu foi mobile, indexuri.” (15) În cadrul acestui Birou a fost introdusă standardizarea fișei de catalog pentru biblioteci.

Tabloul dinamic al activității și personalității lui Melvil Dewey include, bineînțeles, și preocupările sale perseverente privind reforma ortografiei limbii engleze și a sistemului metric. În această direcție a activat ca secretar al celor două asociații: „Spelling Reform Association” și „American Metric Bureau” și a propus simplificarea ortografiei limbii engleze pe care a aplicat-o în cea de a doua ediție a Clasificării Zecimale Dewey, iar noul sistem metric l-a utilizat la fișele standardizate furnizate de Library Bureau.

Referitor la lucrările publicate, alături de edițiile Clasificării Zecimale Dewey, menționăm „Regulile Școlii de Bibliotecari” (Library School Rules), precum și editorialele din Library Journal.

Integru, tenace, loial, cu aptitudini manageriale moderne, el însuși lucrând „într-un ritm furios, dar în liniște” (16), având „un caracter pronunțat dinamic, Melvil Dewey va rămâne până la sfârșitul vieții un animator infatigabil” (17) care a marcat biblioteconomia modernă.

Note bibliografice

- (1) RIDER, Fremont. *Melvil Dewey*. Chicago: ALA, 1944, p. 29
- (2) ȘAMURIN, E. I. *Istoria clasificării bibliotecar-bibliografice*. Leipzig: Bibliographisches Institut, 1964, p. 202
- (3) Cf. <http://listweb.syr.edu/~jsdp561/Dewey/activities.html>
- (4) *Encyclopedia of Library and Information Science*. Vol. 7, New York: Marcel Dekker Inc, 1972, pp. 142-143

- (5) VAHN, Sarah, K. *A Biography of Melvil Dewey*. New York: A.L.A., 1983, p. 94
- (6) SAYERS, Berwick, W. C. *A Manual of Classification for Librarians and Bibliographers*. London : André Deutsch, 1963, p. 200
- (7) SALVAN, Paul. *Esquisse de l' évolution des systèmes de classification*. Paris: Ecole nationale supérieure de bibliothécaires, 1972, p. 23
- (8) ŞAMURIN, E. I. *Op. cit.*, p. 218
- (9) Cf. WIEGAND, Wayne. Dewey Declassified: A Revelatory Look at the „Irrepressible Reformer”. In: *American Libraries*, jan. 1996, p. 54
- (10) DUBUC, Raoul. *La Classification Décimale Universelle: Manuel pratique d'utilisation*. Paris: Gauthier-Villars, 1964, p. 16
- (11) WIEGAND, Wayne. *Op. cit.*, p. 54
- (12) <http://istweb.syr.edu/jsdp561/Dewez/activites.html>
- (13) Cf. *Encyclopedia of Library and Information Science*. Vol. 7, New York: Marcel Dekker Inc, 1972, pp. 140-142
- (14) *Ibidem*, pp. 141-143
- (15) *Dictionary of American Library Biography*. New York: Libraries Unlimited, 1978, p. 152.
- (16) WIEGAND, Wayne. *Op. cit.*, p. 60
- (17) DUBUC, R. *Op. cit.*, p. 17

Bibliografie

- Dewey International*: papers given at the European Centenary Seminar on the Dewey Classification held at Banbury, England, 26-30 september 1976, London: The Library Association, 1977, 164 p.
- Dictionary of American Library Biography*. New York: Libraries Unlimited, 1978, pp. 151-153.
- DUBUC, Raoul. *La Classification Décimale Universelle: Manuel pratique d'utilisation*. Paris : Gauthier-Villars, 1964, pp. 16-21.
- Encyclopedia of Library and Information Science*. Vol. 7., New York: Marcel Dekker Inc., 1972, pp. 140-149.
- GORDON, Stephen; KRAMER-GREENE, Judith. *Melvil Dewey: The Man and the Classification*. Albany: Forest Press, 1983.
- RIDER, Fremont. *American Library Pioneers*. VI. Chicago: American Library Association, 1972.
- RIDER, Fremont. *Melvil Dewey*. Chicago: A.L.A., 1944.
- SAYERS, Berwick, W. C. *A Manual of Classification for Librarians and Bibliographers*. London: André Deutsch, pp. 20-22.
- THOMPSON, James. *A History of the Principles of Librarianship*. New York: Linnet Books, 1977, 489 p.
- VAHN, Sarah, K. *A Biography of Melvil Dewey*. New York: A.L.A., 1983, 126 p.
- VAHN, Sarah. *Melvil Dewey: His Enduring Presence in Librarianship*. Littleton: Libraries Unlimited, 1978.
- WIEGAND, Wayne. Dewey Declassified: A Revelatory Look at the „Irrepressible Reformer”. In: *American Libraries*, ian. 1996, pp. 54-60
<http://www.booktalking.net/books/dewey/>